

GERMANII DIN TRANSCARPATIA (1989-2001). ASPECTE DE DEZVOLTARE
ETNOSOCIALĂ ȘI ETNOCULTURALĂ

Transformările post-totalitare din țările Europei Centrale și de Sud-Est au determinat apariția unei noi renașteri a minorităților naționale. Indicatorul principal al unei astfel de renașteri a vieții etnoculturale este constituirea organizațiilor național-culturale din Ucraina, România, Slovacia, Polonia, Ungaria, implicarea lor în procesul politic din aceste țări, dorința de cooperare cu “țările de origine”.

Obiectivul studiului nostru științific este clarificarea celor mai importante contururi ale vieții etnoculturale și etnosociale a naționalității minoritare germane din Transcarpatia între anii 1989-2001. Studiul acestei problematice va permite explicarea unor tendințe ale vieții social-culturale a germanilor din regiune, va contribui la regenerarea unitară a unor probleme de dezvoltare național-culturală a grupurilor etnice din Transcarpatia, acesta fiind obiectivul principal în etapa actuală, cel de formare statală ucraineană.

Unele aspecte particulare ale acestei problematice s-au materializat deja în articole de specialitate și în monografiile unor specialiști din Transcarpatia. De exemplu, IAROSLAV KARECIAC, deja în 1991, într-un articol, a arătat condițiile formării și sarcinile practice ale organizației germanilor transcarpatici “Renașterea”, a cărei conferință de constituire a avut loc la 8 iulie 1990.

Printre principalele sarcini ale organizației nou formate a germanilor din regiune erau: reînnoirea adevăratei naționalități, rezolvarea problemelor cultural-educaționale, identificarea numelor și numărului germanilor represați, reintegrarea în lupta pentru renașterea Republicii autonome germane pe teritoriul URSS, etc.¹.

KARECIAC, afirma, că după cele mai modeste calcule, în Transcarpatia trăiesc aproximativ 14-15 mii de germani². Totuși, după cum se știe, conform recensământului populației din 1989, numărul lor era doar de 3478 (adică 0,3%), dar și acest număr era în continuă scădere.

M. MACARA și I. OFINTINSKEY, au evidențiat pe bună dreptate, că marea majoritate a germanilor din Transcarpatia stau la o răscruce și totul depinde de cum se vor simți ei în Ucraina independentă³.

În ciuda acestui fapt, problemele cu caracter socio-economic au decis soarta naționalității minoritare germane din regiune, în direcția (așa cum arată G. PAVLENCO) “Drang nach Westen”. Acesta arăta că în 1993 existau aproximativ 3400 de germani, dintre aceștia 2400 vorbeau germana ca limba maternă și că numai în 1992 au plecat din Ucraina 248 de persoane⁴. G. PAVLENCO și I. KULEA remarcă că deși există realizări concrete în domeniul învățământului și a informațiilor în masă, totuși ele nu rezolvă problema migrării în masă a germanilor, în Germania și alte țări⁵.

¹ I. KARECIAC. Probleme zacarpatskeh nimțiv// Calendar “Prosvite” na 1991 r.-Ujgorod: Zacarpatske craiove tovarstvo “Prosvita”, 1991. S. 62.

² Ibidem.

³ M. MACARA, R. OFINTINSKEY: Nimții na Zacarpati (X- XX st) // Carpatica-Karpateka. Vepusc 4. Nimți na Zacarpati (X- XX st).- Ujgorod: Patent, 1995. S. 17.

⁴ G. V .PAVLENCO: Nimți na Zacarpati.-Ujgorod:Patent, 1995. S. 45; Idem. Nimți na Zacarpati: colonizațiyni i migratiyni protese u XVIII-XX st.// Carpatica-Karpateka. Vepusc 6. Etnicni ta istorecyni tradetii naselenya Ucrainskeh Carpat chințea XVIII-XX st.- Ujgorod: Patent, 1999. S. 158.

⁵ F. KULEA: Nimetchi școle na Zacarpati.- Ujgorod: Patent, 1998.S.21; Idem. Factore zberejenya ridnoi move i naționalnoyi culture nimțeam Zacarpatya.- //Carpatica-Karpateka. Vepusc 6. Etnicni ta istorecyni tradetii naselenya Ucrainskeh Carpat kințea XVIII-XX st.- Ujgorod:Patent, 1999.- S.185; G.V Pavlenco. Nimți na Zacarpati.- Ujgorod: Patent, 1995.-S. 46-47.

O mare importanță o au studiile sociologice a secției de cercetare etnopolitică și etnosociologică a Institutului Sociologic al Academiei de Științe a Ucrainei, care s-au desfășurat în prima jumătate a anilor 1990, în satele Pavșino și Nove Selo, din raionul Mucacevo, unde populația germană constituie 90% din locuitorii satelor⁶.

Astfel, în urma anchetelor făcute, 54 de informatori anchetați considerau că volumul migrației va scădea prin acordarea cetățeniei duble; 41% - prin dezvoltarea întreprinderilor; 23% - prin dezvoltarea învățământului și a mijloacelor mass media, în limba germană; 19% credeau că nimic nu mai poate opri apatia și “dorul de plecare”⁷.

Păstrarea tradițiilor, a obiceiurilor de familie, căsătoriile (71% căsătorii etnice endogame), sunt factori care pledează pentru păstrarea identității etnice a germanilor, cu toate că există plurilingvismul și prietenia cu reprezentanții altor naționalități (76%), precum și căsătorii cu ucraineni (29%)⁸.

Pe baza datelor statistice, a materialelor de arhivă și a documentelor publicate, vom încerca să expunem următoarele aspecte ale vieții etnosociale și etnoculturale ale germanilor din Transcarpatia, de-a lungul anilor 1989-2001.

1. Tendințele demografice (analiza valurilor migraționale și a rezultatelor recensămintelor din anii 1989 și 2001);
2. Învățământul național și educația;
3. Mijloacele de informare în masă în limba germană;
4. Munca culturală în masă;
5. Activitatea organizațiilor național-culturale;
6. Identitatea etnoconfesională și problemele spiritual-religioase.

1. Conform rezultatelor recensământului populației din 1989, pe teritoriul Transcarpatiei trăiau 3470 de germani. Dintre aceștia 2576 de persoane considerau limba germană ca limba lor maternă⁹; 55,5% din germani locuiau compact în câteva localități¹⁰. Cea mai mare parte a germanilor locuia în orașul Mucacevo (815) și în raionul Mucacevo (1745). În raionul Teaciv trăiau 423 germani, iar în raionul Svalyava –184 germani¹¹.

Problemele cu caracter social-economic au determinat un val mare de migrare a germanilor din Transcarpatia, în special în Germania. Acest lucru este confirmat de valurile migraționale ale naționalității germane din regiune. Materialul disponibil (din 1994), adeverește clar caracterul etnic al migrării germanilor, ceea ce este bine ilustrat în tabelul de mai jos:

Tabel nr. 1

Emigrarea germanilor din Transcarpatia¹².

⁶ T. KLENCENCO: Nimetchi poselenya v Mucacivskom raioni: realynisty i perspektive// Carpatyca-Carpateka. Vepusv 4. Nimti na Zacarpati (X-XX st.).- Ujgorod: Patent, 1995.-S. 79.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*.

⁹ Delo Nr.4. Raspredelenie naselenia po naționalnosti i rodnomu iazăcu po dannâm Vsesoiuznoi perepesi naselenia 1989 g. po Zacarpatskoy oblasti I po raionam. Tablița 9 S. Ha 298 lestcah.

¹⁰ Statestecyni dani// Materiale naucovo-practecynoi conferenții “Derjavne reguliuvannya mijetnicyneh vidnoson v Zakarpatyi”.- Ujgorod: Patent, 1997. S. 216.

¹¹ *Ibidem*, S 217-222.

¹² Potocyney arhiv viddilu u spravah naționalnostey ta migrații Zacarpatskoi oblderjadministratii. Migrația nimti v Zacarpatya.

Schimbul migrațional cu Germania			Germanii din Transcarpatia			
Anii	Din Germania	În Germania	În Țările Îndepărtate	Din ele în Germania	UTI, Țările Baltice	Alte regiuni
1994	-	-	Au plecat 155			
1995	17	269	191	-	8	-
1996	8	214	127	-	2	12
1997	1	347	213	-	2	4
1998	11	382	216	214	1	2
1999	8	297	158	149	0	2
2000	8	481	266	265	0	1

O atenție deosebită necesită evaluarea rezultatelor recensământului din anul 2001 privind numărul germanilor din Transcarpatia. Recensământul demonstrează creșterea numărului lor cu 112 persoane (total - 3582)¹³.

Așadar, primul recensământ național ucrainean fixează un “paradox particular”, și anume, creșterea numărului minorității germane, într-un mediu în care de-a lungul perioadei cercetate au avut loc procese migraționale, plecarea lor cu domiciliul stabil în Germania. Din punctul nostru de vedere, acest *status quo* este condiționat de factorul etnoidentității situaționale, de avantajul autoidentificării germane de către reprezentanții căsătoriilor mixte etnice, strămoșii cărora erau germani.

Prin activizarea muncii organizațiilor național-culturale germane din regiune, a comunităților germane, alegerea potrivită a etnoidentificării contribuie la înnoirea legăturilor cu Germania, la întărirea intereselor economice concrete, etc.

Precizăm, de asemenea, că are loc o ucrainizare parțială a germanilor din regiune. Din totalitatea numărului minorității germane, aproximativ 40% au recunoscut limba ucraineană ca limbă maternă. Ceva peste jumătate (50,5%) au declarat limba maternă cea germană, 4,8% rusa, 4,2% maghiara, iar 0,9% alte limbi¹⁴.

2. Migrarea în masă a germanilor din Transcarpatia a determinat probleme privind afirmarea culturii etnonaționale ale acestora, în primul rând în sfera educațională. În județ nu existau școli cu limba de predare germană, funcționa doar o grupă de educare în limba germană, în sistemul de învățământ preșcolar.

În 2001 în grădinițele regiunii se educău 98 de copii germani, iar în școli învățau 297 de elevi de naționalitate germană. În același timp, începând cu jumătatea anilor 90, numai într-o singură grădiniță funcționa o grupă cu predare în limba germană, unde, în anul 2001 se educău 24 de copii. Doar 324 de elevi învățau facultativ limba germană în școlile din regiune. Atragem însă atenția, că totuși limba germană se preda ca limbă străină în 285 de școli din regiune (41247 elevi). Acest lucru a ușurat învățarea limbii germane în localitățile locuite compact de germani.

Limba germană, în aceste localități (satele Borodivca, Verhniy Koropeț, Cuceava, Nove Selo, Pavșino, Sinyac - raionul Mucacevo, satul Ust Ciorna - raionul Teacevo, satul Dracene - raionul Svalyava), se învață începând cu clasa I. Primul lăcaș al învățării complexe a limbii germane a devenit școala duminicală din Svalyava, unde în anul 2001 învățau deja 32 de elevi¹⁵.

¹³ Potocynny arhiv Zacarpatskoho oblasnoho upravlinya statesteche. Rospodil naselenya za naționalnostiu ta ridnoiu moboiu za daneme perepesu 2001 roku. Zacarpatsyka oblasti. Vse naselennya. Tablețya 5.1. postiyne naselennya. Absoliutnyi dani.

¹⁴ *Ibidem*: Pro chilychisty ta sclad naselennya Zacarpatskoi oblasti za pidsumcame Vseucrainskoho perepesu naselennya 2001 rocu (Zacarpatsyke oblasne upravlinnya statesteche) // Novene Zacarpaty. - 2001. - 11 01. - S. 6.

¹⁵ Potocynny arhiv upravlinya osvite i nauche Zacarpatskoi oblderjadministratii. Dani pro nimețkomovnu osvitu Zacarpatskoi oblderjadministratii. Dani pro nimețcomovnu osvitu Zacarpatskoi oblasti (2001 r.).

Constatăm că în condițiile plecării în masă a populației germane, și a asimilării lor lingvistice, acești indicatori sunt destul de importanți. De asemenea, între anii 1989-2001, în cadrul Universității din Ujgorod, la Facultatea de Limbi Romano-Germanice și la catedra de Filologie Germană, erau pregătiți specialiști de limbă germană.

3. Pentru prima dată în condițiile independenței, naționalitatea germană a avut posibilitatea să vadă **programele TV în limba germană**, transmise de către Postul Regional din Ujgorod. În anul 2001, emisiunile în limba germană erau de 1,5 ore pe săptămână¹⁶. Aceste emisiuni prezentau în general cultura tradițională a germanilor din regiune, soarta lor în condițiile unui mediu etnic și lingvistic străin, istoria unor reprezentanți de seamă din rândul germanilor din regiune în retrospectivă istorică și din perioada actuală.

Constatăm cu părere de rău că nu existau emisiuni radio și presă în limba germană. Excepție făcea pagina redactată în limba germană "Am Dorfbrunnen" din ziarul "Novene Zacarpattia", care ieșea periodic începând din anul 1995. Publicațiile consacrate naționalității germane puneau accent pe diferite aspecte etnoculturale de păstrare a identității lor, sărbătorile din Palanca, etc.¹⁷.

Literatura în limba germană din bibliotecile regiunii, în decursul anilor 90, s-a îmbogățit în oarecare măsură. Dacă în 1993 în fondurile bibliotecilor existau 1714 cărți în limba germană, în anul 2001 numărul a ajuns la 4390. Sistemul bibliotecii centrale din Mucacevo pune la dispoziția populației germane literatură germană, prin intermediul a cinci biblioteci locale¹⁸.

4. Pentru asigurarea nevoilor lor etnoculturale, în perioada 1989-2001, funcționau în regiune și **cinci cluburi pentru populația germană**. Germanii regiunii s-au organizat în colective artistice, reprezentate, în primul rând, la Mucacevo, Palanoc, Pavșeno, Ust Ciorna, Svalyava, Cenadievo. Cu cea mai mare eficacitate activa centrul artistic "Palanoc". Această participare activă a unui număr mic din comunitatea germană a favorizat reprezentarea culturii lor etnice, prin organizarea anuală a unor festivaluri folclorice¹⁹. Centrul național cultural "Palanoc" din orașul Mucacevo de fiecare dată era vizitat de delegații străine, în primul rând din Germania. Astfel, în mai 1999 a fost vizitat de Excelența sa Ambasadorul Germaniei în Ucraina, dr. E. HAIKEN. În timpul vizitei d-sale s-au purtat discuții cu viceprimarul orașului Mucacevo privind minoritatea germană din regiune. S-au discutat în mod special aspectele ajutorului umanitar din partea Germaniei prin intermediul organizațiilor de binefacere și pe linia bisericii, coordonarea acestuia din partea autorităților ucrainene și germane. De asemenea, ambasadorul a vizitat satele locuite compact de germani (Nove Selo, Cuceava, Pavșino) unde

¹⁶ S. I. MITREAEVA: Naționalyno-culturni tovarstva Zacarpatskoi oblasti – National cultural associations of Transcarpatian region / Naționalyney instetut stratehicyneh doslidjeny. Zacarpatsykey filial.- Ujgorod: Vedavnettvo V. Padiaca, 2001.- S. 70.

¹⁷ M. P. ZAN: Doslidjenya osnovneh aspectiv etnicyneh protesiv na Zacarpaty v 90-ti rr. XX st. cerez prezmu content-analizu oblasnoi prese // Carpatica-Karpateca. Vepusk 10. Actualni probleme politecynoho ta etnoculturnoho rozvetcu Carpatskoho rehionu v XIX-XX stoliteah.- Ujgorod: Dva colyore, 2001. S. 225.

¹⁸ V. S. GABOREȚ: Culturni zapete polietnicynoho naselenya oblasti ta șleahе ih zadovolenya // Materiale naucovo-practecynoi conferenții "Mijetnicni vidnosene v Zacarpaty; istoria, sucyasni probleme".- Ujgorod: Patent, 1994.-S.37; S.I Mitreaeva. Nazv.prația. S. 72-73.

¹⁹ M. RIȘCO: Zacarpatsyki nimți liubliat spivate, ale z cojnem rocom ih use menșe // Sribna Zemlya- Fest.- 2000.-12-18 jovtnya.- S.2; Vidomcey arhiv Zacarpatsykoj oblderladministrații - F.1.-Zacarpatsyka oblasna derjavna administrația.- Op.1. Dilovodstvo.- Spr.Rosporeadjenya vid 17.07.92 Nr.187 "Pro provedenya oblasnoho svyata nimetcoho narodnoho mestetva". Arc. 257-266; *Ibidem*. - Spr. Rozpareadjenya vid 15.07.1993. Nr. 305 "Pro provedenya svyata nimetcoho narodnoho mestetva".- Arc.21-24; *Ibidem*. - Spr.Rosporeadjenya vid 21.07.95 Nr.413 "Pro provedenya oblasnoho svyata nimetcoi culture".- Arc.50-54; *Ibidem*. - Spr.Rosporeadjenya vid 12.08.96 Nr.452 "Pro provedenya oblasnoho svyata nimetcoi culture". Arc6-11; *Ibidem*.-Spr. Rosporeadjenya vid 01.09.98 Nr.305 "Pro provedenya oblasnoho festivaliu nimetcoho narodnoho mestetva".- Arc 52-57.

s-a familiarizat cu viața și nivelul de trai al germanilor din regiune, a purtat discuții cu primarii din aceste sate²⁰. Ajutorul din partea Germanicii a rămas un catalizator eficient privind confirmarea identității etnice a germanilor din regiune, acest lucru fiind confirmat și de rezultatele recensământului populației din 2001.

5. Un important factor al dezvoltării etnoculturale a germanilor din regiune a fost și formarea organizațiilor național-culturale. De fapt acest proces a început încă în timpul URSS. În iulie 1990 a avut loc conferința de constituire a organizației “Renașterea” la care au participat 276 de delegați. Președinte al organizației a fost ales domnul E. Kaintz. În documentul statutului organizației se preciza că este o subunitate unională a Organizației Germanilor Sovietici “Renașterea”, având menirea de a contribui la rezolvarea problemelor naționale ale “poporului sovietic german”, în primul rând pentru renașterea Republicii autonome de pe Volga, lichidată în 1938, renașterea raioanelor naționale, a primăriilor din satele compacte germane²¹.

La conferința de constituire au fost conturate perspectivele regionale ale minorității naționale germane. În primul rând, s-a pus accent pe inițierea de festivaluri folclorice (M. Fogel), deschiderea de școli cu predare în limba germană, organizarea educațională a germanilor din regiune, pe dezvoltarea limbii și culturii germane (I. Kostrub), iar în cadrul Muzeului de Arhitectură și Viață Populară să se organizeze expoziții (G. Melika) reprezentative ale populației germane, etc²².

Astfel, în condițiile independenței a avut loc formarea organizației germanilor din Transcarpatia – “Nadia” (Speranța). În statut se preciza, că organizația este “...democratică, independentă și duce o politică de sine stătătoare ...”²³. Această formulare a fost și motivul pentru nereușita reînregistrării viitoare, din anul 1993. Președintele organizației, la conferința de constituire din martie 1992, a fost ales E. Vizinger. În realitate, motivul apariției acestei organizații era confruntarea elitei din comunitatea germană, privind autonomia regiunii. Președintele organizației “Renașterea” E. Kaintz, în numele populației germane, a prezentat documentul “Pentru autonomia Transcarpatiei”. În această situație, așa cum afirma L. Svartz, “... noi, grupa democratică, ne-am afiliat de “Ucraina Carpatică”, care condamnă lipsa de responsabilitate a lui Emil Kaintz, care prin declarațiile sale provoacă dușmănie internațională”²⁴. M. Fogel a părăsit sala Casei de Cultură în care se ținea conferința, iar E. Svartz s-a exprimat pentru perspectiva unei politici independente și neutre, de către organizația “Nadia”. La conferință reprezentanții forțelor democratice V. Zilgalov, B. Dechey, au declamat lozinci pentru unirea în lupta pentru o adevărată independentă a Ucrainei²⁵. Pe de altă parte, participanții forumului s-au declarat pentru o autonomie culturală a germanilor din regiune, lărgirea posibilităților de studiu în Germania și îndeplinirea celei mai urgente sarcini: renașterea minorității germane, bazată pe autodeterminare etnică²⁶.

În anii 1990, cea mai multă inițiativă a dezvoltat-o organizația “Renașterea” condusă de Zoltan Kismann, având un număr de 1260 de membri. Activitatea organizației s-a manifestat în primul rând prin susținerea social-economică a germanilor, organizând anual sărbătorile

²⁰ *Ibidem* - F.195. Zaccarpatska oblasna Rada narodneh seputativ.- Op.23. Cañtelaria.- Spr.. Tom.IV. Informații pro veconanya postanov ta rosporeadjeny Cabinetu Ministriv Ucraine. 21 cvitnya 1999- 30 cervnya 1999 r. Na 107 arcușah.- Arc.69-72.

²¹ *Ibidem* - Op.14. Dilovodstvo.- Spr. Rișenya vid 18.09.90 Nr. 186 “Pro reiestrațiu Statutu Zaccarpatschoho oblasnoho towarevstva radeanscheh nimțiv “Vidrodjenya”.- Arc.198.

²² *Ibidem* - Arc.213-215.

²³ *Ibidem* - F.1. Zaccarpatska oblasna administrația. – Op.1. Dilovodstvo.- Spr. Rosporeadlenya vid 29.05.92. Nr.91 “Pro reiestrațiu Statutu Nezaleznoho Tovarectva nimțiv Zaccarpatia (NTNZ) “Nadia.-Arc.376.

²⁴ *Ibidem* - Arc.402.

²⁵ *Ibidem* - Arc.401-403.

²⁶ *Ibidem* - Arc. 407-408.

culturii germane. Datorită legăturilor organizației, tineretul german din regiune a avut posibilitatea studierii limbii materne în Germania²⁷.

În anul 2000 a fost înregistrată o altă organizație numită “Germanii din Transcarpatia”, având ca președinte pe V. Ţanko. Organizația s-a ocupat de funcționarea școlii duminicale, efectuarea de cursuri în limba germană și de alte probleme cultural-educative. Cel mai mare centru al organizației a fost organizația raională din Svalyava, denumită “Comunitatea Germană” (766 persoane). Organizația germanilor din Mucacevo condusă de V. Fehtel avea un număr de 600 de membri iar în satul Ust Ciorna 95 de membri (președinte F.Şpacenski)²⁸.

6. Etnia germană continua să-și păstreze identitatea etnoreligioasă. În anul 1989 în trei comunități ale Bisericii romano-catolice serviciul divin se oficia în limba germană²⁹. În condițiile independenței numărul lor s-a dublat. În satul Cenadievo și în orașul Svalyava serviciul divin se oficia în limbile germană și maghiară. Într-o serie de alte sate, germanii au intrat în componența comunităților romano-catolice maghiare³⁰. Acest lucru a determinat o maghiarizare a germanilor din regiune, de-a lungul unei îndelungate etape istorice.

Numai la sfârșitul anilor 90, odată cu activarea muncii pastorale a preotului romano-catolic I. Trunca, în satele Pavșino, Sinyac, Barbovo (raionul Mucacevo), și în Ust Ciorna (raionul Teacevo) a început renașterea oficierei serviciului divin în limba germană. Se ducea o muncă activă pentru apărarea socială și spiritual-religioasă a populației germane. S-a construit biserica din Pavșino și un azil pentru bătrâni. În plan mai erau și construirea unei biblioteci, a unui centru educațional și a unei cantine. În satul Sinyac a fost construită o biserică și un hotel. În satul Nove Selo, sub patronajul pastorului B. Nohha, a fost utilat un atelier, etc³¹. Aceasta confirmă unirea factorilor spirituali-religioși cu cei social-economici, ceea ce optimizează buna dispoziție etnică și socială a germanilor din regiune.

Astfel, rezultatele primului recensământ multinațional ucrainean din anul 2001, au confirmat factorul etnoidenității situaționale printre persoanele care s-au declarat germani. Dar totuși activitatea migrațională din perioada 1989-2001 creștea în fiecare an, fapt care a dus la micșorarea numărului germanilor din regiune.

Cu toate acestea, materialul prezentat confirmă de asemenea, respingerea proceselor de asimilare care au început odată cu formarea organizațiilor național-culturale, a renașterii culturii etnice a germanilor, în noua realitate, cea de formare statală ucraineană, pe teritoriul Transcarpatiei.

Așadar, problematica vieții etnoculturale și etnosociale din regiune necesită o cercetare mai minuțioasă și mai complexă, în primul rând, folosindu-se rezultatele obținute în urma cercetărilor pe teren cu teme etnologice și sociologice, care au fost efectuate în Transcarpatia în anii 2001 și 2002 de specialiști din România și Ucraina.

(Traducerea textului din limba ucraineană: LIUBA HORVAT)

²⁷ S. I. MITREAIEVA: Nazvana praty. S.39.

²⁸ Potocnyey arhiv Zaccarpatskoho upravlinnya iustetii. Sprave zareiestrovaneh hromadsycheh organizatij. Statut Zaccarpatskoi Oblasnoi oorganizatij “Nimții Zaccarpatia”.07.11.2000. Nr.280.

²⁹ Derjavney arhiv Zaccarpatskoi oblasti (DAZO).- F.1. Zaccarpatskiy obcom Compartii Ucraină. G. Ujgorod.- Op. 33. Dela otdelev.- Spr. 12. Materială c protocolu V plenuma Zaccarpatkoho obcoma Compartii Ucraină. 05.12.1989g. Na 52 listah.- Arc.52.

³⁰ Vidomcey arhiv Zaccarpatskoi oblderjadministratij.- F.195. Zaccarpatska oblasna rada narodneh deputativ.- Op. 23. Canțelaria.- Spr. Tom.Vi. Dovidche I zvite pro robotu oblasneh organizatij. 01.08.-18.09 1997. Na 158 arcușah.- Arc.92.

³¹ V. BEDZIR: Nimetchi sela ojevaiut pid nahleadom Iosefa Trunca ta ioho “comande” // Starey zamoc.- 2001.- 17.05.- S.12.

Concluzii

În acest articol sunt prezentate aspecte de dezvoltare etnosocială și etnoculturală a minorității germane din Transcarpatia. Studiul acestei problematice a permis explicarea unor tendințe de dezvoltare a vieții social-culturale a germanilor din regiune, a contribuit la regenerarea unitară a unor probleme de dezvoltare național-culturală. Autorul consideră că aceste aspecte complexe de dezvoltare a culturii etnicilor germani s-au realizat prin dezvoltarea învățământului național și educației, prin formarea și activitatea organizațiilor național-culturale, prin oficierea serviciului religios în limba maternă, înființarea de centre artistice, organizarea de festivaluri, etc. Articolul confirmă, de asemenea, respingerea proceselor de asimilare care au început odată cu formarea organizațiilor național-culturale, în noua realitate, cea de formare statală ucraineană pe teritoriul Transcarpatiei. Problematicele vieții culturale și etnosociale din regiune necesită o cercetare mai minuțioasă și mai complexă, în primul rând prin folosirea rezultatelor obținute în urma expedițiilor etnologice și sociologice efectuate de specialiști din România și Ucraina.

Germans from Transcarpathia (1989-2001). Social and cultural aspects

Abstract

This article touches the problems of ethnosocial and ethnocultural development of German national minority of Transcarpathia. It is established the fact development of pluralistic civil society by the elite of German ethnonational minority of the land. The author considers the complex aspects of the development of the Germans ethnical culture that is: the development of education in the region, the activity of folk amateur performances, conduction of meetings, festivals, ethnoreligious priorities of the Germans etc. The emphasis is given to enlighten the role of the national-cultural societies in social life of the Germans.

Die Deutschen in Transkarpatien (1989-2001). Soziale und ethnokulturelle Aspekte

Zusammenfassung

In diesem Beitrag werden Aspekte der ethnisch-sozialen und ethnisch-kulturellen Entwicklung der deutschen Minderheit in Transkarpatien vorgestellt. Die Untersuchung dieser Problematik ermöglicht die Erklärung einiger Tendenzen in der Entwicklung des sozialen und kulturellen Lebens der Deutschen aus der Region und trägt zur einheitlichen Behandlung der national-kulturellen Entwicklung bei. Der Autor vertritt die Meinung, dass die kulturelle Entwicklung der deutschen Ethnie durch den Unterricht und die Erziehung in der Muttersprache, durch die Bildung und Aktivierung der national-kulturellen Organisationen, durch den deutschen Gottesdienst, die Gründung der Kulturzentren und die Organisierung der Festivals gewährleistet werden.

Der Beitrag bestätigt auch die Ausweitung der Assimilationsprozesse, die zugleich mit der Bildung der nationalen kulturellen Organisationen, im Zuge der neuen Staatenbildung auf dem Gebiet Transkarpatiens eingesetzt hat. Die Problematik des kulturellen und ethnisch-sozialen Lebens in der Region erfordert eine minutiöse und komplexe Forschung, hauptsächlich durch die Berücksichtigung der Ergebnisse, die von den Fachwissenschaftlern aus Rumänien während der ethnologischen und soziologischen Feldforschungen in der Ukraine eingebracht wurden.